

ПРАВА НА ВОЛЮ

№8 (200)
Кастрычнік 2006

Праваабарончы бюллетэнь

Пра сітуацыю ў Беларусі

27 верасня ў Жэневе на другой сесіі Рады правоу чалавека ААН съпеціяльны дакладчык па Беларусі Адрыян Севярын прадстаўві справаздачу аб беларускай сітуацыі. Ен адзначыў, што “за апошнія два гады становішча ў галіне правоу чалавека ў Беларусі ніхульна пагаршаеца”. Сёлетнія падзеі, надумку дакладчыка, съведчаць: “у Беларусі панешаму існуюча адыход ад плюрализму, адмова ад дыялогу, адмаўленне грамадзянскіх правоў, падаўленне палітычных свабодаў, а таксама перасыль апазіцыі, журналісту, праваабаронцу з боку дзяржавы”.

Адрыян Севярын згадаў, што быў прызначаны съпецдакладчыкам ААН па Беларусі яшчэ ў 2004 годзе. Аднак беларускія афіцыйныя ўлады фактчына ігнаруюць яго — не дапускаюць у краіну, не адказваюць на запыт. Таму спадар Севярын папрасіў пашырыць ягоныя паўнамоцтвы ў рамках дзеянага мандату.

Кіраўнік прадстаўніцтва Беларусі пры ААН і іншых міжнародных арганізацыях у Жэневе Сяргей Алейнік агучыў афіцыйную пазіцыю. Ен назваў пасаду съпецдакладчыка па Беларусі “рэліктам атмасфери супрацьстаяння і канфрантацыі, якая дзеялічала ў ранейшым Камітэце правоу чалавека ААН і не павінна быць у трансформаванай структуры — Радзе ААН”.

Дыскусія, што пачалася пасля выступу спадара Севярына, зацягнулася. Калі папярэдне для ўдзелу ў ёй запісаніся прадстаўнікі пляці краінай, дык затым на трывалую выйшли пасланцы аж дваццаці чатырох дзяржаваў.

Некаторыя з іх, прынамсі, прадстаўнікі Pacei, Кітаю, Індіі, афрыканскай групі і групы “Арганізацыя ісламскіх канферэнцыяў” крытыковалі съпецдакладчыка за “яго спрабы выйсці з межы мандату”. У падтрымку Адрыяна Севярына выступілі прадстаўнікі Еўрасаюзу, ЗША, Канады ды некаторых іншых краін, якія выказалі “вялікую заклапочанасць становішчам у галіне правоу чалавека ў Беларусі”.

Канчатковае рашэнне аб неабходнасці съпецдакладчыка па Беларусі будзе прынятае не раней, як у лютым наступнага года.

Менск, кастрычнік 2006...

“Гэта адпрацоўка новай тэхналогіі допытаў і псіхалагічнага ціску”

17 кастрычніка адбылася прэс-канферэнцыя Паўла Красоўскага, якога 15 кастрычніка вызвалілі з ізалітару часовага ўтрымання ў Віцебску. Паўла ўтрымлівалі пад вартай падвode абінавачаныя, вылучаных Эспубліканскай прокуратурай: яго падазравалі ў страшных злачынствах: у датычнасці да выбуху ў Віцебску 14 і 22 верасня 2005 году, а таксама па учыненых нераскрытых з 1999 году згвалтавання і забойстваў на поўнагадовых дзяўчут. Доказы, якія б съведчылі пра яго віну, не былі прадстаўленыя. Да таго ж 15 кастрычніка скончыўся тэрмін ўтрымання Красоўскага пад вартай у якасці падзраванага, і ён быў адпушчаны. Аднак з Красоўскага было ўзятае абязаньне неадкладна прыядзіць па выкліках съследчага органу, інакш актыўіста зноў ізалацца. Статус падзраванага з яго пакуль не знятты. Адвакат Павал Сапелка лічыць, што такое раззвіццё падзеяй дазваляе меркаваць: у хуткім часе справа будзе слыненая.

Павал Красоўскі расказаў журнalistam падрабязнасці допытаў і ўтрымання яго ў ізалітары.

На допты актыўіста забіrali кожнага ранку з 9-10-й гадзіне. Пры-

возілі назад а 18-й. І толькі вечарам была адзіная магчымасць харчавацца. У камеры, дзе знаходзілася з чалавек, было холадна і вільготна. Праз забітае вакно съявіле не праходзіла, з-за чаго нават не ўяўлялася магчымым даведацца: noch на двары ці дзень.

Павал зазначыў, што ў камеры быўovelмі шмат мышай, якія запалялі на нары і перашкаджалі спаць. Акрамя таго, ад іх вельмі цяжка было скаваць перадачы: даводзілася падвешваць пакункі ці прыдумываць іншыя спосабы абароны. Дзівье маленькія лямпачкі ватаў па 30, адсутніць вентыляцыі, іржавая вада, паўсюды кандэнсат і цыгарэтны дым — з усім гэтым даводзілася мірыца. “Мы адпраўляем цыбе на фізічную пакулы,” — казалі съследчыя Красоўскаму. “Там знаходзіцца немагчыма,” — у сваю чаргу пракаментаваў умовы ўтрымання малады актыўіст.

На стаўленне міліцыянаў да сябе Павал Красоўскі на скардзіўся:

— Мне падаеца, яны баяліся, каб не было нікіх заяваў з майго боку. Тому ставіліся да мяне добра. Прынамсі, не прымушалі выконваць іхнія загады, — кажа актыўіст.

Павал Красоўскі і праваабаронца Валянцін Стэфановіч шышлі на думцы, што справа можа зцягнуцца яшчэ працяглы час — нават да году

— бо няма вынікаў праведзеных экспертызаў (адбіткі пальцаў, аналіз крыві на ДНК), тэхнічных экспертызаў камп'ютару і мабільнага тэлефону нічога не паказалі. Аднак, кака Стэфановіч, калі б былі хоць нейкія факты і зачаткі ў падазрэнні, Красоўскага ня выпусыцілі бы і мерай стрымання прызначылі б заходжанне ў ізалітары часовага ўтрымання на час съследztva, бо яго падазраюць у асадлівіце небясьпечных злачынстваў. І той факт, што актыўіста адпussцілі, съведчыць, што разальных падазрэнняў у съследzтva няма. Сам Красоўскі мяркуе так: “Пакуль ня знойдуць сапраудных злачынцаў, мяне могуць цягніць на допыту”.

Съследчыя Расолька адразу папярэдзіў Красоўскага, што справа яго не палітычная, аднак сам жа стаў яе палітызыаваць, сказаўшы, што ўвесе працэс знаходзіцца пад кантролем прэзідэнта Беларусі. На доптыце цікавіліся асадлівіць дзеянасць актыўіста: чаму ён кіраваў штабам Мілінкевіча ў Жодзіне, чаму зцягнуеца сябрам БНФ, але дзеянасці Маладога Фронту не краналі.

Павал Красоўскі ўсё яшчэ да канца не разумее сутнасці ўсіх гэтых падзеяў:

— Чаму менавіта мяне павезлі ў Віцебск? Я быў там усяго 2 разы ў жыцці і нават не арыентуюся ў (Працяг на стар. 6)

Жорсткае, бесчалавечнае абыходжанье

Беларускія праваабаронцы з Праваабарончага цэнтра "Вясна" занепакоенія лёсам палітычных зняволеных Артура Фінькевіча і Дзымітрыя

27 верасьня 2006 года Беларускія праваабаронцы зняволіліся да амбасадара офісу АБСЕ ў Менску з лістом, дзе выказываюць сур'ёзную заклапочанасць лёсам маладых палітычных зняволеных Артура Фінькевіча і Дзымітрыя Дашкевіча ў связі з нечалавечымі ўмовамі ўтрымання іх у зняволені і тымі метадамі, якія ўжывае адміністрацыя ўстановаў, дзе яны ўтрымліваюцца.

У лісце гаворыцца пра тое, што Праваабарончы цэнтр "Вясна" валодает інфармацыяй аб цяжкім становішчы, у якім аптынуліся гэтыя палітычныя вязні, і мае падставы меркаваць, што ў дачыненіі да Артура Фінькевіча і Дзымітрыя Дашкевіча выкарыстоўваюцца метады, якія можна расцэніваць як жорсткіе і бесчалавечныя віды абыходжанья.

Артур Фінькевіч адбывае пакаранне ў выглядзе двух гадоў амежаваньяня волі ў адной са спеццяляльных камендатураў Магілёў. Паводле інфармацыі, якой

мы валодаем, умовы ўтрымання ў інтэрнаце, дзе знаходзіцца Артур Фінькевіч, вельмі кепскія. Ен увесе час падвяргаецца психалагічнаму ціску з боку адміністрацыі гэтай установы. Так, нядайна Артур быў зъмешчаны ў бальніцу, дзе яму зрабілі аперацию на нагах. Нягледзячы на тое, што ён павінен быў знаходзіцца ў бальніцы яшчэ пэўны час для рэабілітацыі здароўя, супрацоўнікі міліцыі ў прымусовым парадку даставілі яго ў інтэрнат. З гэтага тýдня, нягледзячы на тое, што ногі ў яго яшчэ не загаліліся, Артур абавязаны выходзіць на работу на цагельны завод, дзе выконвае цяжкую фізічную працу. Адміністрацыя ўстановы паставіла пагражае яму тым, што ў выніку "дысыплініарных праступкаў" ён будзе пераведзены на больш жорсткое ўтрыманье – у калонію зняволеных вымушаных спаць на чарзе.

Дзымітрый Дашкевіч быў узяты пад варту ў межах крымінальнай справы па арт. 193.1 КК Рэспублікі Беларусь (дзеянасць ад імя

незарэгістраванай арганізацыі). 21 верасьня яму было прад'яўлене афіцыйнае абвінавачанье, мера стрымання пакінутая базы зменаў. На дадзены момант Дзымітрый Дашкевіч знаходзіцца ў СІЗА МУС Рэспублікі Беларусь па вул. Валадарскага ў Менску.

Як стала вядома Праваабарончаму цэнтру "Вясна", Дзымітрый таксама ўтрымліваецца ва ўмовах, якія мы расцэніваем як жорсткае і бесчалавечнае абыходжанье. Так, трэй дні ён знаходзіўся ў камеры плошчай 12 квадратных метраў, у якой утрымлівалася 25 чалавек. Зняволеные, Дзымітрый утым ліку, былі вымушаныя спаць, седзячы на падлозе. У камеры, у якой Дзымітрый утрымліваецца зараз, 16 спальных месцаў на 21 чалавека. Такім чынам, зняволеные вымушаныя спаць на чарзе.

Мы лічым, што такім дзеяннемі ўлады груба парушаюць Канвенцыю ААН супраць катаванью і іншых жорсткіх, бес-

чалавечных ці прыніжаючых годнасць відаў абыходжанья ці пакаранья; не выканваюць мінімальная стандартная правілы абыходжанья са зняволенымі; не выканваюць абавязкі, узятых на сябе Беларусью як краінай-удзельніцай АБСЕ.

Мы просім Вас зьвярнуцца ў Рэспубліканскую прокуратуру Рэспублікі Беларусь з просьбай аб наведванні Артура Фінькевіча і Дзымітрыя Дашкевіча, а таксама давесць і да беларускіх уладаў пазыцыю Вашай арганізацыі па дадзенай праблеме.

Мы таксама просім Вас зьвярнуцца ўвагу на ўмовы ўтрымання іншых палітычных вязніяў у Беларусі: Аляксандра Казуліна, Цімафея Дранчука, Мікалая Астрэйкі, Міколы Статкевіча, Паўла Севярынца, Андрэя Клімава, Сяргея Скрабца, Івана Крука.

Ніводная з прапановаў АБСЕ на ўлічаная

Палата прадстаўнікоў адразу ў двух чытаннях прыняла зымены ў выбарческіх заканадаўства. "За" прагаласавалі 103 дэпутаты, супраць — 3. Старшыня Цэнтровыбаркаму Лідзія Ярошына, якая аргументавала неабходнасць праправак, адзначыла найбольш значчыя зымены. Найперш, гэта правядзеніе мясцовых выбараў у адзін тур. Цяпер, каб стаць дэпутатам, на трэба абласнотай большасць галасоў, дастаткова адноснай. Зымены таксама тычыліся арганізацыі сустрэчай з выбарнікамі па-за памяшканынямі. Цяпер арганізацыя і правядзеніе такіх сустрэч будзе адбывацца ў адпаведнасці з заканадаўствам аб масавых мерапрыемствах. Гэта значыць, што арганізатарам такіх сустрэч трэба браць дазвол на іх у выканкамах.

Яшчэ адна зымена — ўсе агітацыйныя матэрыялы на выбараў любога ўзроўню можна будзе вырабляць выключна на тэрыторыі Беларусі.

Акрамя выбарчага кодэкса зымены будуть унесены ў закон аб прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Паводле вынікаў рэферэндуму з яго будзе выключанае палажэнне, згодна з якім адна і тая ж асоба ня можа ёсці аўтара прэзідэнтам больш чым на два тэрміны запар.

Зымены ў выбарчым заканадаўстве каментуе праваабаронца Валянцін СТЭФАНОВІЧ:

Практыка павінна падпрацоўвацца заканадаўству, а не

наадварот. А ў нас атрымліваецца, што Выбарчы кодэкс зымненяеца ў адпаведнасці з ужо існуючай практыкай. Гэта съведчыць аб тым, што раней ЦВК на дэйнічай у адпаведнасці з законам.

Абмежаваннямі наўконт пра-вядзення сустрэч з выбарнікамі ў Выбарчым кодэксе раней не было, хаця ЦВК усё адно лічыла, што такія сустрэчы падпадаюць пад закон аб масавых мерапрыемствах, то бок на іх патрэбы дазвол у выканкаме. Гэта значыць, што Цэнтральная выбарчая камісія выходзіла за межы кодексу, на што нічё не мела права.

Аднак казаць пра ўдасканаленіе Выбарчага кодэкса і яго дэмакратyzацыю нельга. Ніводная з прапановаў АБСЕ і грамадзкіх арганізацыяў не была прынятая да ўвагі. Напрыклад, Палата прадстаўнікоў ня ўнесла зымены аб больш дэтальнай прадцэдуры падліку галасоў, аб пашырэнні праваў назіральнікаў, скасаванні датэрміновага галасаванья. Таму якаснага паляпшэння заканадаўства не адбылося. Хаця, да прыкладу, тое, што мясцовыя выбары цяпер будуть праводзіцца ў адзін тур, можна лічыць за станоўчую зымену. Такія выбары ніколі не карыстаюцца папулярнасцю выбарнікаў.

Такім чынам, некаторыя прынятыя зымены ў выбарческіх заканадаўствах съведчаюць аб тым, што Цэнтральная выбарчая камісія прызнала, што раней дэйнічала на ў межах закону.

Наш. кар.

Міліцыянты разганяюць удзельнікаў акцыі "Мы памятаем" 16 верасня 2006 году.

"Мы памятаем" Ірына Красоўская прадставіць Беларусь на канферэнцыі ААН аб гвалтоўных

У сьнежні 2006 году Генеральная Асамблея Арганізацыі Аб'яднаных Наций будзе разглядаць пытаныне аб ратыфікацыі Міжнароднай Канвенцыі для абаронаў ўсіх асобаў ад гвалтоўных зынкненняў. Канвенцыя была аднаголосна прынятая Саветам па правах чалавека ААН на яго першай сесіі ў чэрвені 2006 году ў Жэневе. Група прадстаўнікоў арганізацыяў, якія аб'яднаюць сваю гвалтоўную зынкненняў (Філіпіны), а таксама прадстаўнікоў іншых арганізацыяў супраць гвалтоўных зынкненняў (Венесуэла), Азіяцкай федэрэцыі супраць гвалтоўных зынкненняў (Індія), а таксама прадстаўнікоў іншых арганізацыяў са Шры-Ланкі, Уругваю, Нідэрландаў, Інданезіі таксама правядуць шэраг сустрэч з делегацыямі з розных краінай-сяброў ААН для таго, каб упойміць іх у важнасці неадкладнага прынайцца Канвенцыі.

Беларусь на канферэнцыі

у рамках 62-й сесіі ААН будзе прадстаўляць лідэр грамадзянскай ініцыятывы "Мы памятаем" Ірына Красоўская.

“Новае жыцьцё” змагаецца за жыцьцё

Царква “Новае жыцьцё”, якая знаходзіцца на вул. Кавалёва, 72 у мікрараёне Сухарэва ў Менску – адна з найбуйнейшых суполак пратэстантаў Беларусі. Яна была зарэгістраваная ў 1992 годзе. У 2002 годзе царква на законнай падставе выкупіла будынак былога кароўніку плошчай 1641 кв.м. на тэрыторыі вёскі Сухарэва і хацела перабудаваць яго пад малітоўны дом. У 2004 годзе тэрыторыя вёскі ўвайшла ў рэйсу гораду. Гэта стала падставай дзеяля пачатку ціску гарадзкіх уладаў на “Новае жыцьцё” з мэтай пазбавіць суполку будынку і права карыстаньня прылеглай да яго тэрыторыяй. Менгарвыканкам пачаў патрабаваць ад адміністрацыі царквы пакінуць будынак, паколькі, на яго думку, кароўнік выкарыстоўваецца не па прызначэнні. У выніку царква не прыйшла дзяржжаўную перарэгістрацыю, перабудоўваць былы кароўнік пад бажніцу пратэстантам забаранілі, і цяпер улады патрабуюць, каб вернікі як мага хутчэй вызвалілі сваё памяшканье.

Адміністратар царквы Васіль Юрэвіч і пастара ашчыны Леаніда Ганчарэнку суд пакараў штрафамі ў 3 мільёны 600 тысячаў і ў 750 тысячаў рублёў за правядзенне несанкцыянаваных набажэнстваў. Камунальнікі службы адключылі ў будынку сяято і цяпло, таму вернікі падчас сваіх набажэнстваў выкарыстоўваюць аўтаномны генератар. Кожную нядзелью ў набажэнствах бярэ ўдзел каля тысячы чалавек.

5 кастрычніка 2006 году пратэстанты царквы “Новае жыцьцё” началі бесцромнную галадоўку ў адказ на рашэнне ўладаў аб прымусовым выкупе будынку царквы. Паводле рашэння Менскага гарадзкога Гаспадарчага суда ад 21 ліпеня, гроши для прымусовага выкупу (каля 37,5 млн. беларускіх рублёў) былі пералічаны з рахунку Фонду Менгармаёмансьць на рахунак “Новага жыцьця”. Пасля гэтага верулючы было дадзена 10 дзён на тое, каб вызваліць будынак. Аднак царкву вернікі не пакінулі.

У “Новае жыцьцё” тэлефанавалі са ЖРЭА Маскоўскага раёну Менску і прапанавалі падпісаць акт прыёму-передачы будынку царквы. Аднак пратэстанты не пагадзіліся на такія ўмовы. Юрысконсульт царквы Сяргей Луканін тлумачыць:

— Мы лічым незаконным рашэнне Менгарвыканкаму. Нагадаю, што наш будынак улады ацанілі з уліку 10 даляраў за 1 квадратны метр. Гэта праста рабаўніцтва.

Галадоўка пратэстантаў царквы “Новае жыцьцё” працягваецца. Па словах Сяргея Луканіна, на сέньня налічваецца каля 200 галадоўнікаў. І лічба працягвае расыць. Ён паведаміў праваабарончаму цэнтру “Вясна”:

— Мы пакуль ня бачым прынужанаў спыняць галадоўку. Яна будзе працягвацца, пакуль улады ня будуць рэагаваць. Я ўпэўнены, што чалавечых рэурсаў у нас хопіць, каб

Вернікаў, якія галадаюць, абслеўдуюць урачы.

пратрымацца столькі, колькі неабходна.

Сам Сяргей Луканін трymаў пост-галадоўку тры дні, але ў сувязі з тым, што яму трэба выконваць прафесійныя абавязкі, спыніў яе.

Пратэстанты царквы “Новае жыцьцё” вылучаюць наступныя патрабаванні: адміністрація незаконнае рашэнне Менгарвыканкаму, паводле якога будынак царквы з'біраюцца забраць па мізэрным кошце, і зъмяніць мэтаю прызначэнне будынку. Цяпер па дакументах будынак значыцца як кароўнік, пратэстанты ж патрабуюць пазнацьці яго як культавае збудаванне, каб там на законных падставах можна было праводзіць набажэнствы.

Днём на царкве знаходзіцца ад 30 да 100 чалавек. Вечарам, колькасць іх узрастаете — людзі вяртаюцца з працы, вучобы.

Васіль Юрэвіч, адміністратар царквы, паведаміў, што вернікі з іншых рэгіёнаў Беларусі галадаюць ня толькі ў сябе дома, але і прыезджаюць у Менск:

— У нас тут ужо людзі з многіх гарадоў. Да таго ж некалькі чалавек з Воршы і Віцебску паведамілі сёньня і сказалі, што адпрасліся з работы і прыедуць заўтра далучыцца да галадоўкі.

Пастар царквы “Новае жыцьцё” Вячаслав Ганчарэнка задаволены падтрымкай з боку іншых канфесій, якія аказваюцца царкве. Галадоўнікі паставяюць пастары іншых цэрквяў.

Вячаслав Ганчарэнка зазначае, што сітуацыя з царквой “Новае жыцьцё” не адзінкавая:

— Я ведаю, у Маскве ёсьць царква з пастарамі Аляксандрам Пуршагам. Яны купілі Дом культуры. Іх паспрабавалі адтуль прыбраць вельмі падобнымі сродкамі. Вернікі заставаліся жыць у царкве ўсёй суполкаю і ўрэшце рэшт адвявалі сваю маёмансьць.

У царкви “Новае жыцьцё” ёсьць 10 філіяў у Беларусі і адна ў Азербайджане. Там сітуацыі таксама няпростыя. Некаторыя з філій ня могуць займаць будынкі, дзе яны месціліся раней, бо ўлады заўсёды знаходзяць пэўныя перашкоды.

Летасі і сёлета былі ліквідаваныя тры пратэстанцкія суполкі, пастарамі якіх з'яўляюцца Эрнэст Сабіла, Леанід Ліпень і Георгі Вязоўскі. Ганчарэнка лічыць, што ў выпадку з “Новым жыцьцём” улады пайшлі на прынцып.

Царкву рэгулярна наведвае каманда медыкай. Напачатку лекары канстатавалі здавальняючы стан большасці галадоўнікаў. Хваляваныне выклікалі толькі старыя і тыя, хто адмовіўся ад вады. Апошнімі днімі медыкі сталі заўважаць пагаршаные здароўя галадоўнікаў. Па словаах урачанасці ёлага Арцёма Адаменкі, “практычна ва ўсіх галадоўнікай адзначаюцца слабасць, галаўная болі, болі ў пазваночніку, а таксама артэрыйальная гіpertэнзія, гіпатэнзія, рэспіраторныя захворванні, у некаторых авастрыліся хранічныя захворванні”.

Галіна з Менску знаходзіцца ў царкве другія суткі. Галадае — чацвёртыя. Яна — прадстаўніца яўрэйскай царквы. Салідарнасьць з галадоўнікамі-пратэстантамі падштурхнула Галіну распачаць галадоўку:

— Я лічу, што гэтыя людзі справядліва адстоіваюць свае правы. І гэта справа ўсіх хрысьціянаў падтрымліваць адзін аднаго. Думаю, калі б у нас здарылася падобная сітуацыя, іншыя хрысьціяне прыйшлі б нам на дапамогу.

Спадарыні Ксеніі 63 гады. Яна галадае з самага пачатку. Дзеёці з унукамі хвалююцца за яе. Яна ўсе таксама вернікі. Сама галадоўніца адчувае сябе добра. Лекары не знайшлі ніякіх прычынай нервавацца за стан здароўя.

— Я выконваю волю Божую. Хачу, каб у гэтым храме можна было праспаўляць імя Хрыста. Бо гэты будынак наш, мы аддавалі на яго свае гроши. А цяпер нехта хоча забраць яго ў нас. Гэта тое ж самае, каб прыйшлі ў мою кватэру і забраці яе. Гэта несправядліві. Таму я тут.

Пасля неаднаразовых заявай вернікаў Менгарвыканкам дазвол на правядзенне мітынгу ў парку Дружбы народаў ля плошчы Бангалор урэшце даў. Акцыя пройдзе 21 кастрычніка з 18 да 20 гадзінай. Акрамя таго царква “Новае жыцьцё” мае намер звярнуцца ў Вышэйшы гаспадарчы суд Беларусі ў сувязі з сітуацыяй вакол будынку.

Справа “Партнёрства”: апошняе водгульле выбараў

Выключны выпадак

Судовы працэс над назіральнікамі за прэзідэнцкімі выбарамі ў Беларусі паказаў, што з харэктэрным для ўладаў падыходам дадэмакратыі і справядлівасці (ня кожучы пра законнасць) нармальныя, празрыстыя выбары ў краіне адбыцца не маглі. Увогуле, справа “Партнёрства” прадэманстравала ўсё горшае, што накапілася за 12 гадоў у метадах кіраванья беларускай “дэмакратыі”, пра якую кожа дзяржаўная пропаганда. Варта адзначыць, што прэвентыўнае “абясшоджанье” сіламі съпецслужбай патэнцыйных назіральнікаў за ходам галасавання сталася асноўнай прычынай таго, што 20 сакавіка ў якіх нікілі аўянданай беларускай апазіцыі ня мелася нікіх альтэрнатyных лічбавых даценых на выніках прайшоўшага на прайрэдадні галасавання. Журналістам заставалася лавіць на недакладнасцях і агаворках кірауніцтва Цэнтрвыбаркаму. І калі новая хвала палітвязню, непасрэдна звязаная з выбарчай кампаніяй-2006, у сакавіку імкніва расла, то сябры незарэгістраванага ў афіцыйным парадку “Партнёрства” адкрылі спіс гэтых палітвязняў яшчэ 21 лютага, сколплены ўзброенымі людьмі ў чорных масках праста на вуліцах Менску.

У той жа дзень Эніра Браніцкай, Мікола Астрэйка, Цімох Дранчук і Аляксандр Шалайка апнуліся ў съедымым ізялятры КДБ. 4 жніўня суд Цэнтральнага раёну г. Менску вынес ім прысуды: 21 жніўня тэрміны Эніры Браніцкай і Аляксандра Шалайкі ў 6 месяцаў пазбаўлення волі скончыліся: палітвязні выйшли на волю. Асуджаны адпаведна на 1 і 2 гады калоніі агульнага рэжыму Цімох Дранчук і Мікола Астрэйка адпраулены на этапе. Разгляд касацыйнай скаргі ў Менскім гарадскім судзе ня даў плёну – прысуд быў пакінуты бяз зменаў.

Па словам юрыстаў, у звычайных выпадках суд імкненца не ўжывае пазбаўленне волі да раней не судзімых людзей, асабліва калі ёсьць змяячальніны і няма

Аляксандр Шалайка і Эніра Браніцкая на прэс-канферэнцыі.

абязяжарваючых аbstавінаў справы. Але маладыя людзі, якіх судзілі ўпершыню, адпраулены ў турмы, пры гэтым Мікалай Астрэйка атрымаў максімальная магчымыя па інкрымінuemым яму артыкуле тэрмін зняволення. Нават для беларускага правасуддзя гэткая жорсткасць пакарання – выпадак выключны.

Інтэлектуалаў – у нелегалы

Дзяржава з усёй сваёй моцнай “машиной для падтрыманьня ўлады” спужалася трох маладых людзей і адной дзяўчыны 25-27 гадоў – разумных, адукаваных, гатовых змагацца за будучынню. Староніму назіральніку кідзеца ў очы, што за кратамі апнуліся маладыя інтэлектуалы – тры юрысты і журналіст; палова з іх навучацца ў зачыненым уладамі коласаўскім ліцеі, большасць размаўляе на некалькіх замежных мовах... Розум і адукаванасць – небяспека для існуючай улады. Лукашэнку патрэбныя шэрасць і страх у вачах. Ізяляць яд грамадзтва людзей, падобных

да чацвёркі назіральнікаў з “Партнёрства” – ёсьць прызначанне іх “занадта” разумнымі і актыўнымі: хто ведае, раптам, як у тым лозунгу Каstryчніцкай плошчы, сапраўды “вераць, могуць, перамогучы”?

Таму можна сказаць, што адвінавачаные М. Астрэйкі, Э. Браніцкай, А. Шалайкі і Ц. Дранчукі ў адсутнасці афіцыйнай регістрацыі “Партнёрства” было толькі фармальнай падставай дзеля іхняй ізяляції. Увогуле, у Беларусі суды над апазіцыянерамі даўно выгледаюць фармальнасцю, калі інкраймінуетца адно, а на самай справе людзей кідаюць у турмы дзяля помсты альбо нейтралізацыі іхняй актыўнасці.

Активісты “Партнёрства”, маючы досьвед правядзення экзіт-пулаў на ранейшых выбарах і

рэферэндумах, хацелі выкарыстаць свое веды і магчымасць дзеля здабыць прауды на прэзідэнцкіх выбарах. Парушаць заканадаўства нікто з іх не збіраўся: у сярэдзіне 2005 г. назіральнікі спрабавалі прысьці працэдуру регістрацыі “Партнёрства” у Міністэрстве юстыцыі. Але не ўпісаліся ў новыя праўлы і больш суворыя крытэрыі легалізацыі грамадзкіх арганізацій, уведзеныя ўладамі прыкладна за год да выбараў.

З таго часу на магчымы альтэрнатyны падпік галасу прадстаўнікамі апазіцыі была скіраваная асаблівая ўвага дзяржавы. Урэшце яна вылілася ў немагчымасць для назіральнікаў сабрацца разам з дзяля лепшай самаарганізацыі – улада сама заганяў “Партнёрства” у падполье. У каstryчніку 2005 г. 27 актыўісту арганізацыі былі затрыманыя міліцыяй у адным з менскіх кінатэатраў пры спробе

“Партнёрства” дзеля “вайны”. З іншадумствам

Арышт назіральнікаў улада выкарысталі на толькі дзяля пазбаўлення праудзівай інфармацыі пра вынікі галасавання і на толькі як сродак запалохвання апазіцыйна настроенных грамадзянаў. На хлускі вакол гэтых людзей рэжым будаваў палітыку ачарнення сваіх праціўнікаў, падрыву рэпутацыі дэмакратычных сілаў у вачах палітычна незаангажаванага грамадзтва. Пропаганда нават абліяла дзяржавасць пеку. Не паспел зьявіцца афіцыйнае адвінавачанне і распачацца съедзтва, як усе каналы тэлебачання ўжо круцілі сюжэт, у якім назіральнікі за выбарамі вінавацілі ў падрыхтоўцы дзяржаўнага перавароту. Тое самае паўтаралася ў шматлікіх праграмах

Мікалай Астрэйку накіравалі ў калонію

Палітвязнявонага, актыўіста грамадзянскай ініцыятывы па назіранні за выбарамі Мікалай Астрэйку накіравалі ў калонію г. Шклову Марілёўскай вобласці. Пра гэта Радыё Свабода паведаміла маці Мікалай Астрэйкі. Шкловская калонія лічыцца калоніяй узмоцненага рэжыму – між іншым, Мікалай асуджаны на 2 гады калоніі агульнага рэжыму.

Нагадаем, што Мікалай Астрэйка прызнаны судом вінаватым у парушэнні арт. 193 Крымінальнага кодэкса – “выступленне ад імя незарэгістраванай арганізацыі”. Вядома, што ў гэтай калоніі адбывае пакаранье былы старшыня Белтэлерадыёкампаніі Ягор Рыбакоў, асуджаны за хабар.

КДБ цікавіць моладзь

Супрацоўнікі Упраўлення КДБ па Гомельскай вобласці праводзілі прафілактычныя гутаркі з грамадzkімі актывістамі Вольгай Буранковай і Сяргеем Палуяном.

Як паведаміў сайт гомельскай грамадзкой арганізацыі "Гарт", Сяргея Палуяна, які вучыцца ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце імя Ф. Скарыны, выклікалі да ўніверсітэцкага ваенкома нібыта выпраўдзіць нейкіх хібі ў дакументах. Падчас эштага студэнту прапанавалі прайсіцы ў кабінет з красамоўнакам, шыльдаю "Сыпецадзел". Тут яго ўжо чакаў чалавек, які называўся супраін囿ікам КЛБ.

называе супрацоўнікам КДБ.
Супрацоўнік пачаў цікавіцца
месцам працы бацькоў сту-
дэнта, задаў некалькі агульных
пытаńняў. Паслы гэтага ён
пачаў пытанацца пра ўздел
Сяргея ў штотомесцовых акцыях
салідарнасці зь сынкамі
палітыкамі і палітычнымі
Зразумеўшы, што нармалёвае
размовы не адбудзеца
анякіх фактаў у вераснёвую
справаца漳адаць дадаць не атры-
маецца, пілны супрацоўнік
КДБ размову скончыў.

Наступнай была дапытаная актыўістка Вольга Буранковая. Выставіўшы за дэзверы дэканату матэматычнага факультэту А. Жогаля, супрацоунік КДБ назваўся Дзымітрыем Іваненкам. Чэкіст, аднак, адмовіўся паказаць сваё пасьведчанье. У адказ актыўісткі ўзынялася ды выйшла з памяшкання спасылаючыся, што на гутарыць з незнамымі. Гэтым студэнтка надта здзівілася дэкану, які чакаў у калідоры.

26 верасня сябру Моладзі БНФ Паўлу Краўчанку пазваніу на хатні тэлефон невядомыя, які прадставіўся супрацоўнікам Камітэт дзяржаўнай бяспекі. Пасьля кароткай размовы супрацоўнік прапанаваў Паўлу прысьці ў ўстанову Камітэту для дзяліўшай размовы.

— Телефонны званок наша му сябру — съведчаныне пачатку актыўнага нагляду за Моладзьдзю БНФ з боку Камітэта дзяржаўнай бясьпекі, — каментуюць ситуацыю старшыня Моладзьдзю БНФ, юрыйст Алеся Каліта. — Фармат тэлефоннага званкана, па сутнасці, аナンімнага, дазваляўся

меркаўца, што ў дачыненіях
Паўла Краўчанкі была прынята
так спроба праматаць глебу
а таксама зныцьці сексату
у нашай арганізацыі. Хача за-
явіць, што любыя спрабы
ўціску на сябрага Моладзі БНФ
з боку Камітэту дзяржаўнай
бяспекі будуть расцэнены
ўсім кірауніцтвам Моладзі
БНФ як замахі на свабоду
асабістую недатыкальнасць
нашых сяброў. У выпадку
паўтору такіх дзеянняў, мы
абязцаем правесыці кампанію
ўціску на супрацоўнікаў
КДБ шляхам публічнага ін-
фармаванья насељніцтва
пра іх неадбуманую і часам
незаконную дзеінельсць з мэтай
узъняцця гэтай проблемы не
толькі на нацыянальным, але
міжнародным узроўні".

Тацяна СЬНІТКО.

беларускага тэлебачанья, падчас прэс-канферэнцыяў высокапастаўленых чыноўнікаў... Па версіі пралаганды, у лютым 2006 г. съцпецслужбы раскрылі змову, і сябры «Партнёрства» мелі самае простое дачыненне да яе. Сыцьвядржалася пра іхні намер падрабіць выбарчыя бюлетні і сфальсіфікаваць вынікі выбараў на карысць адзінага кандыдата ад демакратичных сілаў Аляксандра Мілікевіча. Было абвешчана, што падчас вобышку ў офісе «Партнёрства» і ў кватэрах назіральнікаў супрацоўнікі праваахоўных органаў нібыта знайшли і сканфіскавалі доказы планаваных фальсіфікацыяў – як рэчавыя, так і дакументальныя. Кіраўнікі сілавых ведамстваў узгадвалі таксама пра учыненые на тэрыторыі Беларусі тэрарыстычных актаў, з дапамогай якіх апазіцыя, на іх думку, павінна была абараніць патрэбныя ёй дадзеныя па выніках галасавання, загадзя прыдуманыя арыштаванымі сябрамі «Партнёрства». У той жа час цацьверку вязнянью турмы КДБ афіцыйна абвінавацілі па артыкуле 193 – «Сяброўства ў арганізацыі, дзеяньнісць якой звязаная з нанясеньнем страты правам і законным інтарэсам грамадзяна». Маеща на ўвазе, што менавіта такія арганізацыі і не реэструюцца Міністрам. Што датычыць палітычнага аспекту дзеяньняў, то ў крыміналнай справе «Партнёрства» ён замоўчаваўся (кіраўніцтва краіны неаднойчы абавяшчала, што ніякіх палітычных вязняў у Беларусі няма – ёсць толькі хулігані і злодзеі). Пралаганда супраць «спробы апазіцыі захапіць уладу» працавала выключна на рэйтынг Лукашэнкі. Нікому ж з «Партнёрства» не прад'яўлялася афіцыйна ніводнага аভінаваччына ва ўзделе ў змове альбо тэрарызме.

Таямніцы “жалезнай заслоны”

Суд над назіральнікім бýў закрытым. На паседжаньї не пускалі нават сваякоў падсудных – ім, які амбасадарам дэмакратычных краінай, удалося патръситніць тольки на авшчэні прысуду. Астатнія чакалі вироку назіральнікам пад пралійним дажджком.

З адвакатай були узятія пажыцьцёвія падпісі пра не-разглошваньне інфармацыі. З васмі съведкаў абвінавачання, знойдзеных съледztвам, на суд звязаліся толькі двое, і тыя пад канвоем міліцыйскіх аператараўнікаў. Абвода съведкі ў часе працзы заяви-лі, што заявыУКДБ з “пацьвяджэн-нем віны” назіральнікуў у намеры перашкаджаць людзям свабодна галасаваць яны напісалі не па сваёй волі, а пасля запалохванья і шантажу супрацоўнікаў КДБ і пад іхнюю дыктуру. У ходзе допыту съведкам даводзілася пацьвяд-даць свае слова з-за пастаянных пагрозаў з боку съледчых: ве-даючы, што прымусілі съведкаў

іх кримінальной адказнасьцю за ілжывы данос.

Частка авбінавачаньня на адреса "Партнёрства" не пацьвердзілася ў судзе. Э.Браніцкая, Ц.Дранчук, А.Шалайка і М.Астэрыйка прызнаныя вінаватымі толькі ў тым, што працягвалі дзеяніца, ня маючи афіцынай реєстрацыі арганізацыі. Не пацьвердзілася нават прац'яulenая ім раней спроба перашкодзіць грамадзянам свабодна выяўляльца сваю волю падчас праздэнскіх выбараў, увесыці людзей у змані падрабіць лічбы галасаваньня. А праплануемыя тэракты падчас деманстрацыі ў антыдзяржжаўную змову, распісаныя дзяржжаўнымі СМИ, гаворка не ішла ўвогуле.

Пра некаторыя акаличнасці разгляду справы ў судзе ўдалося даведацца толькі пасля 21 жніўня ад Еніры Браніцкай і Аляксандра Шалайкі, што выйшлі на волю, адбывшы прызначаныя ім тэрміны. Яны распавялі журналістам праты дакументы, якія фігуравалі ў матэрыялах справы ў якасці нібыта доказаў віны ў фальсіфікацыях. Адзін з іх – старонка тэксты на бланку кампаніі Gallup/Baltic Surveys з інформацыяй аб адсотковых судадносінах галасоу за розных кандыдатаў. Але суд палічыў, што гэта не мае адносінаў да справы. Не былі прынятыя да ведама і два лісты пад загалоўкам “Колькасць выбарчай (%), што прагласавалі датэрмінова, па дадзеных незалежных назіральніка”: яны утрымлівалі лічбы па датэрміновым галасаванні на выбарах у парламент 2004 г. Нягледзячы на прастаўленую кімсць дату 19 сакавіка 2006 г., суд не знайшоў доказаў, што звесткі з гэтых аркушau назіральнікі зьбіralіся распаўсюдзіць. Съвёдкі і абвінавачаемыя заяўлі, што упершыню пабачылі гэтыя паперы ў судзе альбо па тэлебачанні. Высьветлілася, што абодва “доказы” з лічбамі былі канфіскаваныя падчас вобыску ў справе іншай недзяржаўнай арганізацыі – “Трэція шлях” і да “Партнерства” на могуць мець даччыннасць.

Дзяржарауна тэлбачацьне таксама дэманстравала як доказы некалькі старонак з табліцай выніку ў выбараў презідэнта 2006 г., зробленых на бланках Цэнтрыбыаркаму. Як толькі пра "змову" было заяўлена кіраўнікамі сілавых ведамстваў і іншыя прэс-канферэнцыя паказаная па ТВ, кіраўнік ЦВК Лідзія Ярмошына абвергла звесткі, што паказаныя бланкі з лічбамі за яе ўласным подпісам маюць дачыненне да Цэнтрыбыаркаму. Фактычна яна спрабавала адвесць ці ад сябе і калегаў мягчымае абвінавачанье ў кантактах са "змоўшчыкамі". З гэтага вынікала, што бланкі нехта падрабіў. Заставалася гадаць, хто насамрэч. Адказ дало сама КДБ, так і не дадаўшы паказаныя ўсенародна падробкі да матэрыялаў рэальнай (а не паказанай у тэлеэфіры) справы.

Блізкія да "Партнёрства" сябры апазіцыйных арганізацыяў распавялялі, што спробы съпецслужбаў

Палітъняволенія зъярнуліся да беларускай супольнасьці

Павел Севярынец, Мікола Статкевіч і Андрэй Клімай падпісалі зварту, у якім яны заклікаюць спыніць абыякавасць да лесу Зымітра Дашкевіча да зъяртаюць увагу на мажлівае правядзенне рэферэндуму аб прыняцці канстытуцыйнага акту Беларусі і Расіі, у выніку якога краіна можа стаціць незалежнасць.

У панядзелак адным з апошніх свой подпіс пад звартам паставіў у Магілёве

Пагроза адвакату Прокуратура пагражает адвакату Паўлу Сапелку

Падчас допыту Паўла Красоўскага старэйшы съледчы па асабліве важных справах рэспубліканскай прокуратуры Аляксандар Расольска, які вядзе працэдуру, аказваў ціск і на абаронцу Красоўскага Паўла Сапелку. Съледчы пагражай адвакату пазбаўленнем ліцензіі тым, што сам Сапелка неузабаве можа стаць падазраваным у крыміналнай справе. Маўляй, ёсьць шэраг нераскрытых злачынстваў па фактах нападаў на непаўнагадовых хлопчыкаў...

Праваабаронца Валянцін Стэфановіч так пракаментаваў сітуацыю: "Аказанье ціску ня толькі на Красоўскага, але і на яго адваката съведчыць аб заказным і палітычным

Артур Фінькевіч. Ініцыятыва падпісаньня падобнага дакументу належыць палітыку і праваабаронцы Вячаславу Січыку. У падтрымку кампаніі «За свабоду Дашкевічу» ён аб'язджае ўсе прапраучыя ўстановы, дзе адбываюць пакаранье палітвязні.

Акрамя таго, паведамляе «Радыё Раця», Січык зъярнуўся і да эліты краіны. Пісьменнікам ды музыкам ён прапануе дасылаць кнігі і кампакт-дыскі

з аўтографамі аўтараў на адрасы вязнянью сумленнія.

Падчас візіту ў Магілёў абміркоўваліся і справы Фінькевіча, у якога апошнім часам абастрываліся праблемы са здароўем. Месяц таму Фінькевічу зрабілі нескладаную хірургічную аперацыю на ступнях ног, але пасля затрымання 14 верасня на паседжанні мясцовага Маладога Фронту яго, не адбываўшага ў лякарні ўсяго неабходнага тэрміну, міліцыянты зъясцылі ў прапраучу ўстанову. Усе апошнія тыдні ў Фінькевіча трымаецца высокая тэмпература, але адміністрацыя не съпяшаецца яго шпіталізаваць, бо бацца, што той зноўку можа заніца грамадзкай дзеянасцю.

«Беларусь – не турма”

8 кастрычніка актыўісты салігорскага Маладога Фронту правялі пікет у падтрымку палітвязняню. Каля цэнтральнай плошчы моладзь павесіла транспаранты з надпісамі "Беларусь - не турма" і "Свабоду палітвязням" і раздавала мінакам улёткі з інфармацыяй пра палітъняволеных лідэраў моладзевага руху Зымітра Дашкевіча і Паўла Красоўскага.

Таксама ва ўлётках быў заклік праявіць салідарнасць з маладымі вязнянімі 16 кастрычніка і падтрымаць Зымітра і Паўла, напісаўшы ім ліст.

**...У адной камеры
з хворымі
на сухоты,
гепатыт і СНІД
Адбылося паседжанье
працоўнай групы кампанії
у абарону палітвязняў**

На сядзібе Партыі БНФ адбылося паседжанье працоўнай групы кампаніі ў абарону палітвязняў. Уздельнікі сустрэчы аблеркалі сітуацыю, якая склалася вакол моладзевых лідэраў Зымітра Дашкевіча і Паўла Красоўскага, а таксама запланавалі шэраг акцыяў.

У сустрэчы прынялі ўдзел прадстаўнікі незарэгістраванага Маладога Фронту, моладзі БНФ, Партыі БНФ, Камітetu ў абарону рэпрэсаваных, АГП, прадпрымальніцкага руху, праваабаронцы. Сяржук Лісічонак распавёў пра распачатую кампанію ў Інтэрнэце, флэш-мобы ў Менску і рэгіёнах, а таксама падзяліўся меркаваньнемі наоконч наступных акцыяў: "Флэш-моб, які мы ладзілі ў суботу, ня ўдаўся. Міліцыі было нашмат больш, чым уздельнікі акцыі. Гэта значыць, на будучыні акцыі трэба рыхтаваць шырокімі сіламі, а не адной арганізацыяй".

На сустрэчы журналіст Генадзь Барбарыч зачытаў ліст ад Зымітра Дашкевіча, у якім той скардзіцца на ўмовы ўтрымання. Паводле ліста, Зыміцер Дашкевіч знаходзіцца ў адной камеры з 15 зъявленаімі, сярод якіх хворыя на сухоты, гепатыт і СНІД. Юрыстамі ПЦ "Вясна" ўжо складзены і дасланы зварт пра парушаныя міжнародных нормаў ўтрымання зъявленаіх у лонданскім офісе Amnesty International, Міжнародную арганізацыю і федэрацию праваабаронцаў. Падобныя звароты будуть накіраваныя ў Чырвоныя крыж, у ААН, АБСЕ.

“Гэта адпрацоўка новай тэхналогіі допытаў і псіхалагічнага ціску”

(Пачатак на стар. 1)

городзе. Чаму менавіта ў Віцебск, а ня ў Менск, калі допыт праводзіў галоўны съледчы па асабліве важных справах Рэспубліканскай прокуратуры? Навошта было вешаць згвалтаванні і забойствы на мяне? Падазраю, што гэта неікі палітычны эксперымент, адпрацоўка новай тэхналогіі допытаў, псіхалагічнага ціску. На допыт прыяджалі невядомыя людзі з цывільным, з якімі съледчы ўвесь час аб чымсьці раўся. Гэта дае падставы меркаваць, што ў справу умяшаныя съпецслужбы.

Жодзінскі актыўіст не зьбираецца спыніць сваёй дзеянасцю і мае аптымістычны настрой:

— Малады Фронт зрабіў мяне такім, якім я ёсьць сёняня. Я яму абавязаны за гэта і буду змагацца, як змаг.

Наш кар.

Павал Красоўскі.

Дзяржава стварае праблемы незалежным выданьням...

...“Брестскому кур’еру” ...

Па інфармацыі прэс-службы БАЖ, рэдакцыя недзяржаўнай газеты “Брестскі кур’ер” атрымала ліст за подпісам дырэктара Брэсцкай філіі РУП “Белпошта” Георгія Цітова, у якім гаворыцца, што “дамова на распаўсяду і дастаўку “Брестскага кур’ера” заканчваецца 31 снежня 2006 году і далей працягнута ня будзе. У сувязі з гэтым на новы падпісы першыдзя газета будзе выключаная з “Каталогу перыядычных выданьняў”. Аб прычынах скасаванья дамовы ў лісціце нічога не паведамляецца.

Перад гэтым 12 верасьня “Белпошта” паведаміла кіраўніцтву выданьня, што прыступіла да фармавання падпіснога каталогу на 2007, і працавала ўключочыць у яго “Брестскі кур’ер”. Рэдакцыя ў тэрмін выкананія неабходных умовы: аплаіціа паслугі і прадаставіла ўсю неабходную інфармацыю, і 25 верасьня атрымала паведамленне, што газета “Брестскі кур’ер” уключана ў падпісы каталог на першае пагодзідзе 2007 году.

Нагадаем, у 2005 годзе РУП “Белпошта” таксама адмалілася ўключочыць газету ў каталог і зрабіла гэта толькі за 5 дзён да заканчэння падпіснай кампаніі. А на пачатку 2006 году скасавала дамовы з “Брестским кур’ером” на розынчыні гандаль і дастаўку ў рэгіёны Брэсцкай вобласці.

...“Мясцовому часу” ...

У Пінску гарадзкія ўлады настойліва “райцу” кіраўніцтву крамаў адмовіца ад гандлю недзяржаўнай газетай “Мясцовы час”. На гэтым тыдні адміністрацыя крамы “Асторыя” накіравала ў рэдакцыю газеты ліст з просьбай скасаваць дамову на продаж “Мясцовага часу”, паведаміў службе маніторынгу БАЖ галоўны рэдактар газеты Віктар Ярошук.

“Мы паспрабавалі высьветліць, у чым прычына – газета карыстаецца попытам і добра прадаецца. Адказ быў кароткім, маўляў, кіраўніцтву крамаў супрацоўнік Пінскага гарызантальнага наўпраст сказаў, што непажадана, каб у гандлёвай зале побач з дзяржаўнымі выданьнямі знаходзілася недзяржаўная газета “Мясцовы час”. Ен папярэдзіў, што могуць быць непрыемнасці, калі з заувагі ня будуць зробленыя высновы”, – расказаў Віктар Ярошук.

Перад гэтым рэдакцыя “Мясцовага часу” заключыла дамовы з шэрагам пінскіх крамаў

на гандаль газетай. Са словаў рэдактара выданьня, яна разыходзілася без астатку ў першы ж дзень паступлення ў продаж. Гэта парадавала супрацоўніцай рэдакцыі, і яны планавалі нападзіць супрацоўніцтва і з іншымі крамамі гораду. Але, такім чынам, колькасць крамаў, што гандлююць недзяржаўнай газетай, наадварот, скарацілася.

Флэш-моб у падтрымку выданьня “Наша Ніва”.

....Вестніку культуры” ...

Рэдакцыя недзяржаўнай газеты “Вестнік культуры” атрымала ліст за подпісам дырэктара РУП “Белсаюздрук” І. Дудзіча, у якім сцьвярджваецца, што дамова на рэалізацыю газеты скасаваная, прычына не называецца. У папярэднім лісціце “Белсаюздрук” тумачыў сваё раашэнне разарваць дамову эканамічнай немэтазгоднасцю – перавышэннем 30 % астатку газеты ў сваёй гандлёвой сетцы. Сцьвярдждалася, што ў выніку разлізацыі “Вестніка культуры” “Белсаюздрук” панёс страты ў памеры 1082 рублі па разліках за чэрвень. Выдавец газеты працаваў пакрыць гэтыя страты з просьбай перагледзець раашэнне, але безвынікова.

Галоўны рэдактар “Вестніка культуры” Алег Зайцаў кажа, што з самага пачатку ў “Белсаюздруку” да іх газеты быў жорсткі падыход. “На пачатку 2006 году спачатку з імі

як грамадзка-палітычнае выданье, але публікуе матэрыялы выключна мастацкай і культурнай тэматыкі.

Газета “Вестнік культуры” была заснаваная ў 1996 годзе Беларускім літаратурным саюзам “Полоцкая веть”, выходціць прыкладні аздін раз на месяц на падпісам 1500 асобнікаў, распаўсяджаецца па ўсёй Беларусі. У красавіку 2006 у рэдакцыю прыйшоў новы калектыв на чале з вядомым драматургам Андрэем Курэйчыкам. Было прынятае раашэнне кардынальна рэформаваць выданье, каб вывесыці яго на широкую аўдыторыю.

...«Інформ-прогулцы»

Недзяржаўную газету «Інформ-прогулка» забаронена прадаваць у шапіку “Брэстбласаюздруку”, які знаходзіцца ў будынку Лунінецкага райвыканкаму. Адпаведнае распараджэнне на мінулым тыдні паступіла непасрэдна ад старшыні райвыканкаму В. Гаргуну, – расказаў службе маніторынгу БАЖ галоўны рэдактар «Інформ-прогулкі» Андрэй Вышынскі.

Васіль Гаргун выклікаў у райвыканкамі кіраўніка Лунінецкага аддзялення “Брэстбласаюздруку” П. Кааратыша і распарадзіўся выдаці выданіе тыднёвік “Інформ-прогулка” з шапіку выканкаму. І гэта, нягледзячы на тое, што паміж рэдакцыяй і прадпрыемствам “Брэстбласаюздрук” існуе афіцыйная дамова на распаўсяду газеты.

Між тым недзяржаўная рэгіянальная газета “Інформ-прогулка”, якая выходзіць на падпісам 7 тысячаў асобнікаў, карыстаецца папулярнасцю ў сваіх чытачоў і вельмі добра раскуплялася ў самых кіесках ў будынку Лунінецкага райвыканкаму.

“Товарищ” застаўся задаволеным

Суд Ленінскага раёну Менску вынес раашэнне на карысць газеты “Товарищ”, якую выдае Партия камунастаў Беларускай.

Суд адмовіўся задаволіць пазоў аб абароне гонару, годнасці і дзелавой рэпутацыі старшыні асацыяцыі “Сталічнае таксі” Iarpa Верхаўца. Той патрабаваў ад газеты і прафсаюзнага актыўіста Паўла Паддубскага — аўтара артыкулу “Прыехалі ў прыгоннае права”, апублікаванага 9 чэрвеня, — кампенсацыю па 15 мільёнаў рублёў.

Гэтае раашэнне можа быць абскарджанае ў 10-дзённы тэрмін у адпаведнасці з законам.

Рэдактар газеты “Товарищ” Сяргей Вазьняк задаволены такім раашэннем суду. Пры гэтым ён адзначыў, што за яго практику гэта першы выпадак, калі судзьдзя пры вынансенні раашэння кіраваўся Асноўным законам краіны. Па словах С. Вазьнякі, “дадзены судовы працэс можа стаць прэцэдэнтам для ўсіх наступных судоў у адносінах да СМІ, паколькі раней Канстытуцыя ў прававой практицы амаль не была задзейнічаная”.

Урокі беларускай мовы...

Польскі рэжысёр Міраслаў Дэмбінскі стварыў гадзінны дакументальны фільм "Урокі беларускай мовы. Моладзь супраць Лукашэнкі".

У аснове фільму – распoved пра жыцьцё вучняў закрытага Беларускага гуманітарнага ліцею імя Якуба Коласа цягам апошніх гадоў, іх удзел у палітычным жыцьці, пікам якога становяцца выбары презідэнта 2006 году і пасълявыбарчыя пратэсты.

Аўтар наўмысна персаніфікаваў свой распoved, які вядзеца ад імя выпускніка ліцею Франака Вячоркі.

"Відавочна, што сакавіцкая падзея зьяўляюцца кульмінацыйным момантам фільму, – кажа

М. Дэмбінскі, – але я меў амбіцы шырэй паказаць Беларусь з пункту гледжання маладых людзей, у вельмі драматычны момант. Паказаць, як выглядае беларуская рэчаіснасць. І я спадзяюся, што мне ўдалося падаць больш чым толькі інфармацыю аб tym, што было ў сакавіку, што праз паказ таго, як маладыя людзі дзейнічаюць, вучнаца ў падпольні, якія запісваюць дыскі, раздаюць незалежную прэсу, як яны будуюць незалежнасць і змагаюцца за сувядомасць іншых беларусаў, – рэчаіснасць выяўляеца глыбей, чым у інфармацыйнай перадачы".

Фільм мае некалькі моўных версіяў: беларускую, польскую, ангельскую, французскую і ня-

мецкую. Ужо прайшло два камерныя паказы фільму ў Рызе і Вільні, польскай прэм'еры яшчэ не было.

Спадар Дэмбінскі сказаў, што мае ўжо дамовы пра паказ фільму на тэлеканалах Польшчы, Летувы, Латвіі, Эстоніі і Харватыі. Копіі прапанаваныя яшчэ 74 буйнейшым тэлекампаніям Еўропы і Амерыкі, вядуцца перамовы з буйнымі дыstryбутыўнымі фірмамі, якія працуяць на розных фестывалях. Год таму спадар Дэмбінскі выпусціць фільм пра Аранжавую рэвалюцыю ва Украіне, у будучыні зъбираецца зняць яшчэ адзін фільм аб Беларусі пад назвай "Музичная партызанка" – пра беларускую рок-музыку.

Гэта наўпроставая абраза

Лідар Партыі БНФ В.Вячорка пракаментаваў заявы Лукашэнкі пра беларускую мову, зробленыя на прэс-канферэнцыі для рэгістэрскіх журналістаў:

"Звычайна стараюся не каментаваць тых шматгадзінных сьпектакляў. Але гэтym разам зачатіла мяне дэмагогія пра нашу мову: "Няпрайду, што мы не падтрымліваем беларускую мову, – мы яе падтрымліваем там, дзе гэта патрэбна". Вось жа толькі адзін факт пра такую "падтрымку" (з дасце Таварыства беларускіх школы).

У апошнім навучальнym годзе перад прыходам Лукашэнкі да ўлады – 1993/94 – у першых (падрыхтоўчых) класах школаў па-беларуску вучыліся 76% дзяцей, а ў стаўлі 58,6%. Праз два гады – ужо 37,9% па краіне, а ў Менску 19,5%. Сёлета толькі 21,4% першакласнікаў вучыцца па-беларуску, а значыць, мы апусціліся ніжэй за вызначаны UNESCO бар'ер выхавання мовы ў наступным пакаленні. У Менску гэта – нямка і казаць – 2,4%.

Маўчу ўжо пра закрыцьцё Беларускага гуманітарнага ліцею і сотні менш вядомых беларускіх школаў. А заяву, нібыта многіх матэматычных тэрмінаў па-беларуску няма і быць ня можа, я разглядаю як наўпроставую абразу нашай мове і яе носьбітам".

Адмовілі ў працы працы ў Беларусі

Сямёра ксяндзоў з Польшчы, якія выконваюць службы ў Гарадзенскай дыяцэзіі, не атрымалі згоды на працяг працы ў наступным годзе. Дазволу не атрымалі таксама пяць польскіх законьніц.

«Ксяндзы яшчэ працуяць у сваіх парафіях да канца году. Аднак прыйшоў негатыўны адказ на пададзеную ў чэрвень просьбу пра працы дазволаў на наступны год. Курія падала скагу ў камітэт па спраўах рэлігіі і нацыяльных міншыніяў, што выдае тыя дазволы. Чакаем адказу», – сказаў ксяндз Антоній Грэмз.

У нядзелю ў касцёлах на Гарадзеншчыне быў зачытаны ліст Гарадзенскага біскупа а. Аляксандра Кашкевіча з заклікам да малітвы ў спраўе законыцаў польскіх і ксяндзоў, якія не атрымалі згоды на далейшую працу. Вернікі зъбіраюцца подпісы пад лістом дапамогі ім. У Гарадзенскай дыяцэзіі, дзе цяпер блізу 170 парафій, служыць амаль 70 ксяндзоў з Польшчы.

Сярод 354 каталіцкіх сьвятаў у Беларусі 170 – гэта замежнікі, у большасці паліакі.

Справа мае палітычны характар

Активіст Саюзу паліакаў прызнаны вінаватым у хуліганскіх дзеяннях

У Гародні падвойтна аddyбúся суд па адміністрацыйнай справе Мечыслава Яскевіча – актыўіста Саюзу паліакаў на Беларусі, не прызнанага ўладамі. Судзьдзя Людміла Жук прызнала яго вінаватым у хуліганскіх дзеяннях адносна здымачнай групы тэлебачання і пакарала чатырохдзённым арыштам.

Але ён ужо аddybúся, паколькі яго ў жніўні пратрымалі ў супецпрыёмніку якраз чатыры дні. Падвойты месяцы таму Мечыслава Яскевіча судзілі разам з ягоным калегам Андрэем Пачобутам, але Яскевіча суд тады апраўдаў.

Цяпер высыветлілася наступнае: супрацоўнік тэлебачання Лобан і Бляятка мінульым разам у судзе засвядчылі, што перашкаджаў ім здымаму сюжэт для тэленаўніку толькі Пачобут, тады адносна Яскевіча справу спынілі. Але потым журналісты

напісалі заяву ў Кастрычніцкую рэйнную пракуратуру, заяўляючы, што незадаволены судовым рашэннем адносна Яскевіча.

Адвакат Уладзімір Кісялевіч так ацаніў гэтыя дзеянні:

– Лобан і Бляятка, каб справу з адвінавачаннем Яскевіча вярнуць у суд, напісалі заяву ў пракуратуру. Я думаю, што гэта было зроблена па ініцыятыве адпаведных супецслужбаў або – супрацоўнікаў міліцыі. Гэтая заява стала падставай дзеля вынасеньня пратэсту з боку пракуратуры і ў выніку – адмены пастановы судзьдзя.

4 кастрычніка, у судзе, аператар Андрэй Бляятка пачывердзіў, што яму напраўду таксама перашкаджаў працаўца Яскевіч. Судзьдзя Людміла Жук мусіла запытацца: капіт Бляятка гаварыў у судзе праўду – мінульым разам ці цяпер? Аператар спаслаўся

на тое, што мінульым разам актыўісты Саюзу паліакаў аказвалі на яго маральна-псіхалагічны ціск пытанням: "Як вам ня сарамна? Дзе ваша сумленьне?", таму ён ня здолеў даць праудзівый паказанні.

У судзе былі таксама два новыя сведкі з боку міліцыі. Участковы Віктар Масальскі сказаў, што жыве ў інтэрнаце насупраць войсковых могілках. Адночы ён начуў пра фортуку польскія супевы, а затым пра акно на сацвёртм паверсе ўбачыў, што здымачнай групе тэлебачання перашкаджаюць працаўца, у тым ліку Мечыслаў Яскевіч. Другі сведক — Валеры Тышчанка сказаў, што ішоў па вуліцы міма войсковых могілак і ўбачыў з адлегласці 100-150 метраў, што там адбываецца нейкай штурханіна і нехта захіляе відэакамеру газетамі.

Пасылька заканчэння судовага разбору адвакат Уладзімір Кісялевіч мусіў заявіць, што справа мае палітычны характар і Мечыслава Яскевіча перасыльдзіць за ягоны ўдзел у польскім грамадзкім руху.

Нагадаем, 15 жніўня здымачная група мясцовага тэлебачання рабіла сюжэт на войсковых могілках, дзе актыўісты Саюзу паліакаў і супрацоўнікі польскага консульства ўшаноўвалі паміять жаўнеру Войска Польскага. Праз дзве дні міліцыя затрымала Андрэя Пачобута і Мечыслава Яскевіча. Іх пратрымалі ў супецпрыёмніку чатыры дні, пакуль суд не пастанавіў арыштаваць Пачобута на дзесяць сутак (паводле артыкулу 156 Адміністрацыйнага кодэкса — за дробнае хуліганства), а справу адносна Яскевіча слыніць і выпусціць яго на волю.

Пад пільной увагай съледчых

28 верасня ў аддзел дзяржавнага ўпраўлення Гародні выклікалі Анжаліку Борыс. Съледчую Наталю Гайдаш цікавіла яе дзеянісць на чале гэтай арганізацыі.

Анжаліка Борыс, атрымаўшы чарговую позму, наведвае кабінеты съледчых — прычым, лічыць колькасць выклікаў Радыё Свабода яна паведаміла, што гэта быў 77 раз, калі яе выклікалі на допыт: "Я адмовілася даваць паказанні. Пытанні датычылі майбі ціперашній дзеянісці: чаму я арганізую мерапрыемствы Саюзу паліакаў?"

Анжаліка Борыс гаворыць, што для яе гэта бессэнсоўнае пытанне: падвойты гады таму яе абралі кіраўніком Саюзу паліакаў дэлегаты зъезду, таму яна і займаецца гэтай дзеянісцю. Спадарыня Борыс мяркуе, што ёй няма чаго тлумачыць міліцыйнам.

У пастарунак таксама выклікалі актыўіста Саюзу паліакаў Веслава Кеўлюка, цікавіліся выхадам газеты "Glos nad Niemna na uchodzstwie".

Актыўіст арганізацыі Мечыслав Яскевіч і заснавальнік Саюзу паліакаў Тадэвуш Гавін таксама быў выкліканы на допыт у пракуратуру. І ў гэтым выпадку съледчы цікавіў дзеянісць старшыні непрызнанага ўладамі Саюзу паліакаў Анжалікі Борыс, а таксама падрабязніці выданні газеты "Глос з-над Нёмана ў выгнанні". Як паведаміў Радыё Свабода Тадэвуш Гавін, ён скарыстаўся правам на съвядчыць супраць сябе і адмовіўся даваць паказанні.